

צלילה אל המגילה

וינכרו עם חילוף העצמאות

הקמת המדינה הייתה שלב חדש בעצמאותו של העם היהודי בארץ ישראל. מה משמעותה של עצמאות זו? בכך נתמקד ביחידה זו.

אתם נמצאים כעת בעיצומה של התקופה שבה אתם הופכים מילדים לנערים. להתבגרות זו נלווה ממד חדש בחייכם, ממד העצמאות. בתוך שנים ספורות תהפכו לעצמאים, ועד אז אתם צריכים להתחיל לעצב את דמותכם העצמאית.

- לפניכם כמה צדדים בחיים אשר בהם באות לידי ביטוי העצמאות שלכם, הבחירה שלכם ובעקבותיהן גם האחריות שלכם. מלאו את המשימות המבוקשות בכל תחום.

מראה חיצוני

- במה מתבטאת העצמאות שלי בבחירת ההופעה החיצונית שלי?
- מדוע חשוב לקבל אחריות ולדאוג להופעה החיצונית?

עקרונות וערכים

- במה מתבטאת העצמאות שלי בתחום הערכי?
- מדוע חשוב לקבל אחריות ולחיות על פי העקרונות והערכים החשובים בעיניי?

יחסים חברתיים

- במה מתבטאת העצמאות שלי בתחום החברתי?
- מדוע חשוב לקבל אחריות ולהשקיע בבניית יחסים חברתיים?

ביטחון אישי

- במה מתבטאת העצמאות שלי בשמירה על ביטחוני האישי?
- מדוע חשוב לקבל אחריות ולהתנהג בזהירות ובבטיחות?

לימודים

- במה מתבטאת העצמאות שלי בתחום הלימודים?
- מדוע חשוב לקבל אחריות ללמידה שלי?

הכרזת העצמאות של מדינת ישראל, המופיעה במגילת העצמאות, מביעה, בין השאר, את האחריות שקיבלה המדינה עם עצמאותה. חילקנו עבורכם את המגילה לארבעה קטעים, ועתה נערוך היכרות אִתם. קראו אחד מחלקי המגילה, ומלאו את המשימות הקשורות אליו.

1 חלק ראשון

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל־אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי. לאחר שהוגלה העם היהודי מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית. מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהיאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, והלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו. מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית. בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תאודור הרצל, והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו. זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין־לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ־ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי. השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעיית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על־ידי חידוש המדינה היהודית בארץ־ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות־זכויות בתוך משפחת העמים. שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה, ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ־ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמלי־שרים במולדת עמם. במלחמת העולם השנייה תרם היישוב העברי בארץ את מלוא חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להימנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות. ב־29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ־ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה. זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית.

- א. הגדירו במשפט אחד את הנושא המרכזי של חלק זה של המגילה.
- ב. פרטו לפחות חמישה אירועים מרכזיים בתולדות העם והמדינה המזכרים במגילה.
- ג. מהם המעשים החלוציים הנזכרים בחלק זה של מגילת העצמאות?
- ד. כיצד בא לידי ביטוי בחלק זה המעבר מהיותנו עם תלותי להיותנו עם עצמאי?
- ה. סכמו בקצרה את תוכן החלק ואת תשובותיכם על השאלות, כדי שתוכלו להציגם לפני הכיתה.

חלק שני

2

לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי היישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ־ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עזרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל, היא מדינת ישראל.

אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תשי"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתיקבע על ידי האסיפה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מז' באוקטובר 1948 – תפעל מועצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.

- א. הגדירו במשפט אחד את הנושא המרכזי של חלק זה של המגילה.
- ב. בהכרזה המופיעה בחלק זה אפשר למצוא כמה פרטים חשובים על המדינה. פרטו אותם:
 הגוף המכריז:
- מועד הקמת המדינה:
- אופי המדינה:

- ג. בהכרזה מופיעות כמה הצדקות להקמת המדינה היהודית. מנו לפחות שתיים מהן.
- ד. כיצד בא לידי ביטוי בחלק זה המעבר מהיותנו עם תלותי להיותנו עם עצמאי? כיצד באה לידי ביטוי האחריות המוטלת על המדינה?
- ה. סכמו בקצרה את תוכן החלק ואת תשובותיכם לשאלות, כדי שתוכלו להציגם לפני הכיתה.

חלק שלישי

3

מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביא ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות.

מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ־ישראל בשלמותה.

- א. הגדירו במשפט אחד את הנושא המרכזי של חלק זה של המגילה.
- ב. פרטו לפחות ארבעה עקרונות יסוד של המדינה המוזכרים בחלק זה.
- ג. האם יש עקרון יסוד חשוב שאינו מופיע בחלק זה? מהו? הסבירו את חשיבותו!
- ד. כיצד בא לידי ביטוי בחלק זה המעבר מהיותנו עם תלותי להיותנו עם עצמאי? כיצד באה לידי ביטוי האחריות המוטלת על המדינה?
- ה. סכמו בקצרה את תוכן החלק ואת תשובותיכם לשאלות, כדי שתוכלו להציגם לפני הכיתה.

אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבניין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך משפחת העמים.

אנו קוראים – גם בתוך התקפת הדמים, הנערכת עלינו זה חודשים – לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על השלום וליטול חלקם בבניין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים. אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ המשותף לקידמת המזרח התיכון כולו.

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב היישוב בעלייה ובבניין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

- א. הגדירו במשפט אחד את הנושא המרכזי של חלק זה של המגילה.
 - ב. כתבו מהם ארבעת הגורמים שאליהם פונים החתומים על המגילה בחלק זה, ומהי הבקשה המופנית לכל אחד מהם.
- לדוגמה:
- הגורם – האומות המאוחדות (האו"ם);
- הבקשה – לעזור לעם היהודי בבניית מדינתו ולקבל את המדינה למשפחת העמים.
- ג. האם הייתם מוסיפים פנייה נוספת? אם כן, אל מי? מה היה תוכן הפנייה?
 - ד. כיצד בא לידי ביטוי בחלק זה המעבר מהיותנו עם תלתי להיותנו עם עצמאי? כיצד באה לידי ביטוי האחריות המוטלת על המדינה?
 - ה. סכמו בקצרה את תוכן החלק ואת תשובותיכם לשאלות, כדי שתוכלו להציגם לפני הכיתה.

למדנו כי במגילת העצמאות עולים נושאים חשובים רבים בחיי העם היהודי ובשאיפתו להקמת מדינה עצמאית. ביחידה הבאה נתעמק בעקרונות המדינה כפי שהם באים לידי ביטוי בחלק השלישי של המגילה.

היכנסו לאתר "להיות חלוצים!"
ובדקו את ידיעותיכם בסגילת
העצמאות בחידון מתקשב.